



## PODSTICANJE OPŠTIH VERBALNIH SPOSOBNOSTI

Dragi roditelji,

Pred vama je materijal koji vam pomaže da se upoznate sa predviđenim normama za govorno-jezički razvoj dece uzrasta 3-5,5 godina. To su smernice vama u kojim oblastima da pojačate stimulaciju kod vašeg deteta.

### 3 godine

- Може да броји до три;
- Понавља два од три бесмислена sloga;
- Себе зове именом;
- Користи заменицу ЈА;
- Може да упоређује одређене боје;
- Зна да recituje pesmicu;
- Од šest pokazanih predmeta, dete tačno imenuje tri;
- Pokazuje prstima koliko ima godina;
- Pravilno crta krug;
- Ima fond od 600 do 800 reči;
- Upotrebljava priloge, predloge i prideve;
- Imenuje jednostavne radnje;
- Koristi negativne rečenice;
- Razume pitanje: „Šta leti, šta skače, šta pliva?,, ;
- Postavlja pitanje: Ko, Šta....

### 4 godine

- Rečnik sadrži od 1200 do 1500 reči;
- Ponaavlja tri od pet besmislenih slogova;
- Broji do pet;
- Govori o događajima;
- Pokazuje levu i desnu stranu;
- Зна да nacрта kvadrat;
- Зна pesmice od dve i tri strofe;
- Imitira govor i ponašanje odraslih;
- Kombinuje predikat i objekat;
- Pažnja deteta tj. njegova igra može da traje do 10ak minuta;
- Igra se izmišljenih igara;
- Зна да razlikuje suprotnosti ( veliko- malo, bata- seka, otvoreno-zatvoreno, puno-prazno..);



- Koristi prideve koji se odnose na veličinu;
- Pravilno upotrebljava prošlo vreme: Video, sedeo, išao...;
- Priča priču na osnovu slika;
- Pogađanje stvari, na osnovu upotrebne definicije.

### 5 godina

- Potpuno gramatičan govor;
- Rečnik se sastoji od 1800- 2200 reči;
- Pravilno izgovara sve glasove maternjeg jezika ( sa 5,5 godina);
- Razlikuje jutro od večeri;
- Pravilno i po redosledu prepričava priču;
- Broji u nizu do deset;
- Poznaje sva četiri godišnja doba;
- Može da ponovi četiri od pet besmislenih slogova;
- Zna da nacrtatrougao;
- Zna da razlikuje osnovne boje;
- Može da izvrši tri uzastopna naređenja;
- Postavljanje pitanja: Kada , Kako? ;
- Pažljivo sluša pričanje priče i do pet minuta;
- Razume poređenje; lepo, lepše, najlepše;
- Može da opiše predmet, igračku i sliku.

Kako organizovati detetovo vreme. Odgovor je zajedno! Uvek pitajte dete šta bi volelo tog dana da radi, tako ćete imati u vidu šta je to što dete voli, a šta ne voli da radi, imaćete mogućnost da se ograniči vreme provedeno kraj ekrana.

Uključite dete u sve kućne aktivnosti:

**\*brisanje prašine** (vežba grubu motoriku, prostorne odnose. Učinite ovu aktivnost zanimljivijom dajući uputstvo kojim redosledom briše prašinu, recimo prvo sa stola, pa sa polica sa knjigama, pa zatim sa polica sa ukrasima...)

**\*razvrstavanje veša** (vežba pažnju, klasifikaciju/čarape, majice, veš/, pripadnost/moje, tatino, mamino/, boje, pojam broja...)

**\*postavljanje stola**(vežba motoriku, koordinaciju, pojam broja, prostorne odnose )

**\*kuvamo zajedno**(bogatirečnik, vežba motoriku, krupnu i finu, redosled, pojam broja i količine)



Predstavljamo vam par vežbi koje koriste u podsticanju opštih verbalnih sposobnosti, ali, na izvestan način, i podsticanju kreativnosti.

**1. Priče u slikama** Možete ih naći svugde na internetu, a jako su korisne za rad sa decom. Na osnovu slika, dete treba da ispriča što interesantniju i bogatiju priču, da svaku od slika dobro opiše, da osmisli dešavanja „između“ slika koja omogućuju smislenu povezanost između njih. Ako dete nema iskustva u ovakvim vežbama, moguće je da će isprva priča biti siromašna. Tu možete da učestvujete i vi kao roditelji postavljajući dodatna pitanja. „Koga sve tu vidiš? Kako se zovu ti likovi? Hajde da im damo imena! Šta misliš kakvi su ti likovi?“ Tako možete da potpitanjima navodite dete da vam nešto više kaže o mestu gde se radnja dešava, o samoj radnji (“Kako on to radi? Šta misliš da li je jako šutnuo loptu?”) Možete i da vi ispričate priču, da dete dobije primer (model) kako to može da radi. Takođe, ako želite da malo vežbate redoslede, možete da pomešate sličice i da pustite dete da ih raspoređi. Možete i da date samo prvu i poslednju sličicu i ispričate uvod i zaključak (odnosno, početak i kraj) a dete podstaknite da smisli radnju između. Ne morate da čekate školski uzrast da biste započeli sa ovakvim aktivnostima. Jednostavnije primere ove vežbe možete raditi već sa decom na uzrastu od četiri godine (a i nešto ranije, što naravno, zavisi od samog deteta).

**2. Pažljivo slušamo priču** Ovakva priča je odlična ne samo za podsticanje lepog izražavanja, već i pažnje. Vi čitate priču, a dete pažljivo sluša i potom odgovara na postavljena pitanja u vezi sa pričom. Naravno, da biste detetu privukli pažnju, izaberite priču u vezi sa nečim što je detetu zanimljivo. Uz vežbanje pažnje i lepog izražavanja kroz odgovaranje na postavljena pitanja, dete pritom i uči nešto što mu je zanimljivo. Od ove vežbe, dete ima trostruku dobit. 3. Igre rečima Ispišite različite vrste reči na papirićima (imenice, glagole, prideve, priloge, zamenice) i



ubacite u jednu teglicu. Da bi detetu bilo interesantnije, možete da “promućkate” teglicu i da dete potom izvadi nekoliko reči (za početak, recimo, tri). Tada na osnovu tih reči može imati zadatak da sastavi rečenicu ili kratku priču. Recimo da je dete izvuklo reči : dečak, lopta, reka. Možete dati zadatak da dete sastavi rečenicu od najmanje šest reči. Ako dete krene od rečenice “Dečak je šutnuo loptu u reku“, možete ga navoditi da je obogati pitanjima - kakav je dečak, kako je šutnuo, kakvu loptu. Ako je zadatak da se sastavi priča, obratite pažnju da, ma koliko kratka, priča teče od početka preko sredine, do kraja. Za decu koja još uvek ne znaju da čitaju, možete umesto ispisanih reči imati papiriće sa sličicama. Ukoliko neka vežba deluje preteško detetu, vratite se jedan korak unazad, jer ovakve vežbe ne treba da budu prelake detetu (jer onda nema učenja), ali ne smeju biti ni preteške (jer onda dete frustriramo, stvarajući otpor kod njega). Tražite optimalnu meru za svoje dete, tako da ovaj proces učenja lepog izražavanja njemu bude zanimljivo putovanje

**3. Gledanje porodičnih slika** Ovo je veoma zanimljiv način za podsticanje verbalne komunikacije. Prvo je prilika da se podsetite zajedničkih trenutaka, da osvežite sećanje na neke događaje iz prošlosti, dete uči rodbinske veze, upoređuje (ko liči na koga), stiče pojam o vremenu (nešto je bilo pre toga, a šta je bilo posle toga)...

Na ovom linku <https://eknjige-junior.rs/> možete pronaći zanimljive priče po uzrastim, kao i zadatke koje detete treba da uradi u vezi priče.

Marija Spasojević, logoped